

פרשת תולדות

תשפ"ו

גיליון 286

א לעבטיגער שבת

הארט השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

מאת הרב יהודה צבי שפירא

להרבות בתפלה – גם אם לא רואים את הישועה

פניני פרשה

"ויתרוצו הבנים בקרבה, ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'?" (כ"ה, כ"ב)

אפשר לומר: שכנגד מלחמת היצר הכתוב מדבר, וזהו: **"ויתרוצו הבנים בקרבה"**, ובהמשך: **"ותאמר אם כן למה זה אנכי"**, ע"פ דבריהם (אבות ב' י"א): שהיצר הרע מוציא את האדם מהעולם, וכן: יצר הרע מסיתו לאדם בעולם הזה ומשטין עליו לעולם הבא (סוכה נ"ב). שנחסר לו לאדם עצם האני ה-אנכי - ע"י התגברותו של היצר הרע עליו.

וכן אפ"ל מרומז בכך: ה'אנכי' - של עשרת הדברות, שבזה עיקר המלחמה, שכלול בהם כל התורה כמובא.

ודרך ההתגברות הוא: **"ותלך לדרוש את ה'"**, ע"פ מאמרם (קידושין ל'): **"אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד"**. **"בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין"**.

"והנה תומם בבטנה" (כ"ה כ"ד)

"והנה תומם", בגימטריא **"עקב וגם עשו"** (עם התיבות והאותיות). רמז ל"תאומים", שהם היו יעקב ועשו.

"ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם" (כ"ז, כ"ו)

ב' פעמים מנתה התורה שנותיו של יצחק בימי חייו, פעם בעת נישואיו: **"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בלקחו את רבקה"**, ופעם בעת לידת בנו:

ואפ"ל ע"פ דברי חז"ל: שעד שלא נשא אדם אשה אינו נקרא האדם השלם ואין נחשבים שנותיו. וכן עד שלא קיים מצות פרו ורבו אינו נקרא חי, כדברי חז"ל בחזקיהו המלך, **"כי מת אתה ולא תחיה"** מכיוון דלא נשא אשה ולא הוליד בנים, וכן **ב'בבא בתרא'** (קט"ז): מפני מה בודד נאמר בו שכיבה, וביואב נאמר בו מיתה, דוד הניח בן נאמרה בו שכיבה. יואב שלא הניח בן נאמרה בו מיתה. ולכן דווקא בקיומו ב' מצוות אלו נמנו שנותיו של יצחק. כי הם מצוותיו - שדרכם שנותיו נחשבים לימי חייו.

"הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי" (כ"ה ל')

לכאורה היה צריך לומר **"הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי רעב אנכי"**.

אולם יש לומר על פי דברי חז"ל: אין אדם עובר בעירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, וכן **ב'ליקוטי מוה"ר'** (ה' ח"ב) שהדעת היא מחיצה הפרוסה מפני התאוות. ועייפות - תוצאתו שינה-אבידת הדעת כמובא (ליקו"מ ק"ז). וזהו **"עיף אנכי"** שהתגברות תאוותו של עשו הייתה ע"י הסתלקות הדעת. גם עייפות מראה על חולשה היפך כבישת היצר - איזהו גבור הכובש את יצרו.

התערערו מחזקם. ומשום כך; הודיע המלך הפיקח לבני מדינתו, כי כעת הגיע זמנם של החלשים להילחם. ואכן נרתמו למערכה ילדים וגם זקנים, והנה קרה הבלתי יאומן, חומת העיר קרסה, והמלך עם פמלייתו - כבשו את העיר בצהלה.

כך נשא רבינו את משלו, שלכאורה; כיצד יבא משיח בדורנו, דור חלוש וירוד. אם הגאולה לא באה בדורות של הצדיקים הגדולים, היאך אנו נזכה לכך?

אולם זאת עלינו לדעת - שצדיקי הדורות כבר החלישו את החומות הגבוהות, הם עשו כבר רוב המלאכה במלחמתם עם הס"א וחילולתיו, ולנו החלושים - רק נשאר לנו, להתחזק בכוחותינו אנו, לתלות עינינו בתפילה ובתחנונים, ונשלים את המלאכה בגאולה השלימה.

וממשל זה, נלמד גם אנו בפרסיות במעשינו; שכבר הרבינו רבות בתפילה ובתחנונים לפני קוננו על פדות נפשנו, רבים הם החומות שהצלחנו להפיל ולהכניע. וכעת; לקראת הסיום האם נרפה? האם נעזוב? נתחזק בעוד מעט תפילה, עוד תחינה נשפוך לפני קוננו, ובעזרת השם את סיום המלחמה בכוחה נזכה לנצח.

זאת וגם עוד עלינו לדעת ולהאמין, שבכל תפילה ובקשה ניצחנו, התקדמנו רבות, וגם אם לא רואים הישועה השלימה - אך הרווחנו וכבשנו רבות בכוחה. וכדברי רבנו שלפעמים רואים מה שעשו ופעלו רק לעתיד.

לא לדחוק את השעה

ועל כוח התפילה - על אף שלא תמיד רואים את הישועה, נלמד מדבריו המעודדים של מוהר"ת (ליקוטי הלכות נזיקין ה טו): **"כי באמת אין לך אדם שאין לו שעה"**. אך הרבה אובדים שעה שלהם שהיו יכולים להצליח בה בגשמיים ורוחניות, ע"י תמנתם של הבל, ע"י שדוחקים את השעה כמו שארז"ל: **"כל הדוחק את השעה - שעה דוחקת לו..."**

אבל ההולך בתמימות באמת ומאמין באמת כי בוודאי צדיק וישר ה'. ומה שסובל ייסורים ודחקות הפרנסה ח"ו וכיוצא - הכל לטובה, כי עדיין לא הגיע השעה טובה שלו, ומקיים: טוב ויחיל ודומם לישועת ה'. כי לפעמים אין הש"ת נותן לו צרכי ישועתו תיכף עד שירבה בתפילה על זה. כי הש"ת מתאוה לתפילתו של ישראל. וגם בתפלה אסור לדחוק את השעה כמבואר במ"א (ליק"ה גזילה הלכה ה'), ולפעמים מטעם אחר. ע"כ צריך לילך בתמימות ולהאמין ביושר משפטיו, ולהרבות בתפילה תמיד על כל דבר ואז בוודאי השעה עומדת לו כי בוודאי יגיע השעה של ישועתו. כי אין לך אדם שאין לו שעה".

שירת הפרשה

נרבה לעתה בתפלות ותחנונים
זאת נלמד מדרך אבותינו ואבותינו הקדושים.

אין לך תפלה למטה שאין עושה פרי למעלה
בדברי הפעל שם טוב נאמרה זאת האמרה.

גם אם נדמה שפולמעה מסתירים פנים
נדע נאמנה שכל תפלה בוקעת רקיעים.

אין לך אדם שאין לו שעה
ועלינו להרבות בתפלה שפמא כעת זמן הישועה.

השבוע אנו קוראים בפרשה את הפסוק: **"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו"**. ופירש רש"י: **"ויעתר - הרבה והפציר בתפילה"**. שיצחק הרבה להתפלל לפני בוראו, עד שנענה משמים. וכבר לימדונו חכמינו על העקשנות בתפילה, להתפלל שוב ושוב ולא להתייאש מכוחה, ובדבריהם (ברכות לב:). **"אמר רבי חמא בר חנינא, אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כז): קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'"**.

לא פעם נופל על האדם רפיון וחלישות הדעת מכך שהתפלל כה רבות, ועדיין לא נושע - הוא אינו רואה את הישועה. הרי לא בכדי אמרו לנו חכמינו - על תפילה שהיא אחד מהדברים שצריכים חיזוק, וכפרש"י - **"שיתחזק האדם בהן תמיד בכל כוחו"**.

בשרשי הדברים של חיזוק בתפילה וגדול כוחה, נלמד מדבריו היסודיים של **"הבעל שם טוב"** (דרך חסידים תפילה): **"אין לך תפילה למטה שאין עושה פרי למעלה, וצריך לבטוח בה' ולחזור ולבטוח ולהתפלל עד שתדר התשועה למטה"**. כי מה שהתשועה מתעכבת לפעמים, ואינה יורדת למטה מיד בתפילה ראשונה, לפעמים הוא מחמת ריבוי הדינים והקטרוגים שלמעלה - בכל עת ייתברך השפע והתשועה מעולם לעולם, מתעכבת התשועה בכל עולם ועולם, עד שיחזור ויתפלל וימתקו הדינים והקטרוגים ותבא התשועה למטה. ולפעמים מתעכבת התשועה עבור שהקב"ה מתאוה לתפילתו של צדיקים, ומכל מקום עושה פעולתה למעלה בכל פעם בעולמות העליונים לתקן גנם הקלקול שמשם באו אלו הדינים למטה".

לא להיות טיפש ולא ליפול מדעתו

דברי עידוד וטללי חיזוק, על הקמנה בתפילה, אנו שואבים מדברי רבינו ב'ליקוטי מוה"ר' (תורה ב' בליק"ע המושלש): ואם האדם מרבה בתפילה ובהתבודדות ימים ושנים הרבה... ונמדה לו שהשם יתברך כמסתיר פנים ממנו חס ושלום, אל יטעה ח"ו שהשם יתברך אינו שומע תפילותיו ושיחותיו כלל, רק יאמין באמונה שלימה שהשם יתברך שומע ומאזין ומקשיב כל דיבור ודיבור של תפילה ותחינה ושיחה, ואין שום דיבור נאבד חס ושלום. רק כל דיבור ודיבור עושה רושם למעלה מעט מעט, ומעורר רחמי יתברך בכל פעם, אך עדיין לא נגמר בנין הקדשה, שהוא צריך לכנס בו. וברבות הימים והשנים אם לא יהיה טיפש ולא ייפול בדעתו בשום אופן בעולם, ויתגבר ויתחזק ויתאמץ בתפילה יותר ויותר, אזי על ידי ריבוי התפילות יכמרו רחמי יתברך, עד שהשם יתברך יפנה אליו ויאיר לו פניו וימלא חפצו ורצונו.

החלשים שהצליחו להפיל את החומה

הייתה זו עיר גדולה ומבוצרת, מוקפת בחומה איתנה, אשר רבים ניסו להפילה בכוחם ובחילם הרב - אך ללא הצלחה. פעם אחר פעם נחלו החיילות הרבים - אכזבה ומפלה. על אף כוחם הרב וכלי נשקם - לא הצליחו ארבע החומה להפיל. היו הם אנשי העיר שהיו מוקפים בחומה שנלחמו כאריות, ולא נתנו לאויב להכניעם. בשמעו זאת המלך הרם - גמר אומר לכבוש את העיר על חומתה בכל מחיר. מאמירה לעשייה - החלו אנשי חילו - להמטיר על החומה אש וגופרית, חוררו את החומה, אך לא הצליחו להפילה. אולם על אף שבמשימתו הארוכה לא הצליחו - אך מלחמתם עשתה שמות, ויסודות החומה המוצקה

היציא והנסיעה לאומן של החסיד הגדול

איש חסיד היה רבי שלמה גוטליב זצ"ל רם הייחוס ורב המעלה מגזע אדמו"רי טשרנבול וקארלין ועוד, בעל עומק ועיון גדול שהשקיע זאת הרבה בלימוד ספרו הגדול של רבינו ליקוטי מוהר"ן. יריעה רחבה הוא סיפור נסיעתו הראשונה לצינו של רבינו הק' בעיר אומן, בימי שלטון הקומוניסטי שכל מרחבי רוסיה היה סגור על מנועל ובריה, ויחידים היו שזכו להגיע לקודש פנימה לצינו המצוינת בעיר אומן.

וכך סיפר רבי שלמה אהרן את סיפורו, שכידוע נמנה מתלמידיו של הגה"ח רבי גדליה אהרן קעניג זצ"ל. רבי גדליה כסף והשתוקק כל ימיו לעלות ולהיראות לצינו הקדוש אך לא הסתייע בידו. רבי שלמה אהרן שהיה לו דרכון אמריקאי – הפתח לאומן באותם השנים, עם הרבה כיסופים לנסיעה, שאל את רבו האם לקחת את הסיכון ולנסוע – ורבי גדליה השיב בחיוב, מיד אמרתי לו – מספר רבי שלמה אהרן: 'אני עושה את כל המאמצים ומאמין שסופו של דבר אגיע לאומן, אך מה יהיה אם כבר אגיע אל דלת וחצר הצינו ואותם רעעים לא יתנו לי להיכנס?' מיד ענה ואמר לי: 'שלמה אהרן, בכל מקום שיערימו עליך קשיים דבר איתם בלשון תחנונים, הראה להם פנים של תחנונים...'.

רבי שלמה אהרן שמעו שיש כאלו שנסעו לבד והצליחו להגיע לצינו, אזר אומץ וקיבל החלטה שיהיה מה שיהיה – אני נוסע לבדי, בלי לידע על כך איש...

וכה הוא המשיך בסיפורו (לניצוצות): שמעתי שבשווייץ ישנה אפשרות לקבל ויזה לרוסיה והמראתי לשם. הגעתי לחברת הנסיעות אך לא עזרו לי כל תחנוני, והם השיבו את פני ריסק. לא התייאשתי, ולקחתי רכבת בנסיעה כל הלילה לאנטוורפן שבבלגיה, גם שם לא הסתייע בידי לקבל ויזה, ואז הגיע אליי מידע כי בפרו בירת צרפת יש סוכנות נסיעות גדולה שמטפלת בוויזות לרוסיה, החלטתי באותו רגע להמריא לפריז. הגעתי למשרד הנסיעות, שם קיבלו אותי פני בחיבות יתירה אך עם זאת לא אפשרו לי לקבל ויזה. הייתי חוסר אונים ואובד עצות, ואז נזכרתי במעשה של סיפורי מעשיות ממלך וקיסרי - שביקשה בת המלך לדבר עם המנהיג של השוודים, 'מי המנהיג שלכם', והיה אומר על זה רבי גדליה, שבכל ענין שלא מסתדר לאדם, הן ברוחניות והן בגשמיות, צריך לבקש לדבר עם הראש, עם המנהיג. הרמתי אפוא את קולי במשרד שם וביקשתי לדבר עם המנהל האחראי.

הם באדיבותם מיד סידרו לי להיפגש איתו. היה זה פקיד רוסי רם דרג שקיבלני באדיבות מעושה. אני בדיתי מידית סיפור 'אמין' על רצוני לנסוע לרוסיה מאחר ואני ראש כת של עשרות אלפי מאמינים המתגוררים ברוסיה, ופעם בשנה אני נוסע לדבר בפניהם. הוא לא בדיוק הבין על מה מדובר, אבל כיון שדיברתי בביטחון עז החל לקבל את דבריי עד שלא חלפו כמה דקות וקיבלתי את ה'ויזה' המיוחלת.

ביושבי במשרד הנסיעות ראיתי פרוטסות הוראות באנגלית למבקרים ברוסיה, שם נכתב כי תייר שנמצא על אם הדרך, בכביש בין עיר לעיר שיש לו אישור לבקר בהן בוויזה, יכול להיכנס גם לערים הסמוכות לכביש, למרות שאין לו ויזה להיות שם. שמחתי על ההוראה הזו והבנתי שהיות ויזה לאומן לא אקבל (בשנים ההם לא נתנו להיכנס לאומן בתירוץ שזו עיר צבא), אני צריך לבקש ויזה לעיר אודסה, וכך בנסיעה בין קייב לאודסה אוכל לבקר באומן על אף שאין לי ויזה לעיר הזו.

כמה שעות לפני ההמראה נכנסתי לישיבה בפרו, שם ביקשתי מאחד הבחורים שדובר רוסיית להכין לי פתקים עם שלל מילים בעברית ותרגומן ברוסית כדי שאוכל לתת אותם לנהגים או לכל מקרה של בעיה. אחת המילים ששיננתי הרבה הייתה: פאזיליטה – בבקשה.

עוד באותו יום המראתי למוסקבה ומשם לקייב. ביקשתי מחברתי הנסיעות להשיג לי נהג שייקח אותי לאודסה. כשהייתי בארץ שאלתי וחקרתי את רבי מיכל דורפמן זצ"ל ועוד כמה מאנשי על העיר אומן ועל הדרכים המובילות אליה, ועשיתי לעצמי סימנים ברבים. בדרך ראיתי על פי הסימנים שאנו מתקרבים לעיר אומן, ועשיתי לנהג סימנים שאני מאוד רעב, חשבת שהוא פשוט יכנס לאומן כדי לאכול, ומשם אתחמך לי לצינו הקדוש, אך רצונות לחוד ומעשים של נהג רוסי לחוד, הוא קפץ על המציאה שהנה עכשיו יוכל לאכול ועוד על חשבוני, ומיד עצר בפונדק מקומי על אם הדרך.

הייתי אובד עצות ולא ידעתי מה לעשות, והחלטתי באותו רגע של הזדמנות פז שלא בטוח שתקרה לי שוב, כי אני אומר לנהג את האמת. לאחר שחזר לרכב דשן ורענן, נופפתי לו בפתק עם שם הרחוב באומן, ציוותי עליו: 'קח אותי לרחוב בילנסקי 1' שרשרתי מולו בכמה שטרות, ולאחר כמה מהומים עצבניים הוא נכנס לעיר אומן ועצר לי את הרכב בדלת החצר של הצינו הקדוש.

הייתי נתון בפחד עצום, ואימה נוראה כיסתה את פני, אני עומד מטרים ספורים לפני הצינו הקדוש, ומתפלל בלא קול שלא יהיו לי מניעות מלהיכנס אל המקום שנפשי כמהה אליו כמה שנים ולהשתטח על הצינו.

אני דופק בדלת החצר ומיד שני רוסיים גברתנים פותחים אותה. עוד לפני שהשקפתי לומר מה רצוני, אמרי לי: לא! אין כניסה! היו אלו שני סוכני חרש של הק.ג.ב. שעקבו אחרי ידעו שפני מועדות לאומן. הם חיכו לי כדי למנוע ממני את הכניסה. מיד נזכרתי בדברי רבי גדליה, מניתי לאחד מהם שדובר אנגלית והתחננתי בפניו שייתן לי להיכנס לכמה דקות. עשיתי מולו פרצופים של תחנונים בדיוק כמו שהנחה אותי רבי גדליה. זה היה מעשה נועז להתחנן בפני סוכני ק.ג.ב. אבל עשיתי כעצת מורי ורבי בפשיטות ותמימות. הם התייעצו ביניהם ואז באה הקריאה אלי: חמש דקות בלבד!

אי אפשר לתאר את ההרגשה שהייתה לי אז. פחד גדול מלווה בשמחה אדירה. רצתי לרחבת הצינו, השתטחתי והתחלתי באמירת 'תיקון הכללי' במהירות. הדקות חלפו במהירות, ואז סימנתי להם בידי בפנים של תחנונים שאני מבקש עוד כמה דקות! לא הייתה להם כנראה ברירה, ואני המשכתי וסיימתי את העשרה מזמורים והזכרתי כל מה שהכנתי קודם. הייתי האדם המאושר עלי אדמות...

ישראל בגי מלכים הם!

לְדִים יָקָרִים! כָּךְ אָנוּ לומדים במשניות שבת (פרק יד ד): "רבי שמעון אומר כל ישראל בגי מלכים הם". קָלוּ וקָרָאִים בְּגִי מַלְכִּים. וְגַם זֹאת כְּתוּב בַּתּוֹרָה (שְׁמוֹת יט): "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת קֹהֲנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ". מִי עִם יִשְׂרָאֵל הֵם אֲמָה שֶׁל מַלְכִּים.

בְּגִי מַלְכִּים, כָּל הַתְּנַהֲגוֹתֵינוּ הֵם הַתְּנַהֲגוֹת אֲצִילִית, הַתְּנַהֲגוֹת שֶׁל כְּבוֹד, שֶׁל דָּרֶךְ אֶרֶץ. הַתְּנַהֲגוֹתֵינוּ שֶׁל בְּגִי מַלְכִּים אֵינָה דוֹמֶה לַהַתְּנַהֲגוֹת שֶׁל אֲפָרַיִם כְּפָרִיִּים פְּשׁוּטִים, שְׂאִינָם גָּדְלוּ עַל מַדַּת הַ"דָּרֶךְ אֶרֶץ" שֶׁל הַבְּגִי מַלְכִּים.

בְּגִי מַלְכִּים אֵינָה נוֹהֶגת בְּפִזְיוֹת וּבִמְהִירוֹת, שֶׁכָּכֵךְ מוֹבָא עַל כָּךְ בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים – שֶׁהִרְבָּה מַלְשׁוֹת בְּאִיִּם מִהִפְזוּזוֹת וּמִהִמְרוֹת, הֵם חוֹשְׁבִים לִפְנֵי שֶׁמִּבְצָעִים דְּבָרִים, יֵשׁ לָהֶם "יִשׁוּב הַדַּעַת" וְהַתְּבֻנָּה עַל מַעֲשֵׂיהֶם וְדַרְכֵיהֶם. כְּשֶׁרֹאִים בְּגִי מַלְכִּים – אֲנִשִּׁים מִתְּפָלְאִים מְעַצֵּם הוֹפְעֵתָם, הֵם מְקַרְיִים הַתְּנַהֲגוֹת שֶׁל דָּרֶךְ אֶרֶץ וְרָאֵת כְּבוֹד.

וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ: "מַלְכִּים וְקִיסְרִים יְכוּלִים לִשְׁלַח אֶלֵי אֶת בְּנֵיהֶם כְּדִי לִלְמַד דָּרֶךְ אֶרֶץ". וּבִלְקוּטֵי הַלְכוּת (בְּרֻכּוֹת הַשַּׁחַר ג ו) כּוֹתֵב רַבֵּי נָתָן: "צִרֵּךְ הָאָדָם לָדַע וְלִהְיוֹתֵי שֶׁנֶּפֶשׁ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל גְּבוּהָ וְיָקָרָה מְאֹד מְאֹד, וְכָלֵם הֵם בְּחִינַת בְּגִי מַלְכִּים וְיְכוּלִים לָקוֹת לְמַדְרָגוֹת גְּבוּהוֹת וְקִדּוּשׁוֹת מְאֹד מְאֹד כְּמוֹ כָּל הַצִּדִּיקִים וְהַקְּדוּשִׁים".

לְהִיטֵב בְּגִי מַלְכִּים זֶה זֶה מַחֲבִיב אוֹתָנוּ, הַעֲקָר בֶּל נִשְׁכַּח שֶׁאֲנוּ בְּגִי מַלְכִּים.

ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם ויבא את הבכורה' (כ"ה ל"ד)

זהו דרכו של היצר, מתמלא אדם בתאוותיו, ולאחר מכן מפסיד את שכלו ודעתו: "וישמן ישורון ויבעט", וכדרשת חז"ל על הפסוק: "ודי זהב", בשביל רוב זהב שהיה להם שנאמר: "וכסף הרביתי להם וזהב עבדו לבעל". וכדבריהם (כתובות קד. ע"י"ש בתוספת) שעד שיתפלל אדם שיכנס בו דברי תורה, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך מעיו.

וב'ליקוטי מוהר"ן' (י"ז) שכשאוכל כזולל וסובא מתגבר הכסילות על השכל, וע"י אכילה בכשרות נכנע הכסילות ונתרומם השכל. וזה שרואים כאן שע"י האכילה בהלעטה: "ויבא עשו את הבכורה" המרמז על החכמה והשכל – "ראשית חכמה..."

עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצוותי חוקותי ותורתי (כו ה')

בדבריהם (יומא כח:) "קיים אברהם אבינו כל התורה כולה אפילו דקדוקי סופרים", וברש"י על 'משמרתי מצוותי חוקותי ותורתי', מרומז בכאן כלליות התורה שקיים, יעו"י"ש. ואפ"ל דסופי תיבות של 'משמרתי' מצותי' חוקותי' ותורתי' הם ארבעה יוד"ן. י"ד רמז לחכמה, וארבעה פעמים הם כנגד ארבעה פעמים שמשא לימד את התורה (עירובין נד:). וב'מדרש רבה' (שמות מ') שאף הקב"ה בעצמו למד ארבעה פעמים את התורה עד שנתנה לישראל, ע"ד הפסוק: 'אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה'. וזהו ארבעה יוד"ן - רמז לחכמת התורה באברהם אבינו.

כן אפ"ל שארבעה יוד"ן הם גימטריא 'ארבעים' רמז על ארבעים יום שניתנה התורה.

"ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב" (כ"ז, כ"ב) הנה ידוע שכל השפעות מושפעים לפי כליו ומעשה האדם - בדרך שאדם מודד מודדים לו, ולכן המשיך יעקב על עצמו הקול - קול תפילה בטרם שקיבל ברכת אביו.

ואפ"ל שזה מרומז גם בהמשך "ויגש יעקב" אין גישה אלא תפילה כדברי המדרש על הפסוק: 'ויגש אליו יהודה' שהכוונה גם לתפילה, ובדברי הזוהר עה"פ ויגש אליו יהודה "דא תקרובתא מלכא במלכא", ענין תפילה שהוא התקרבות ודביקות להש"ת. ולכן אפשר להוסיף רמז על תפילתנו ג' פעמים ביום - בשלוש התפילות כנגד שלוש פעמים "ויגש" המובא כאן: "ויגש יעקב אל יצחק אביו", "ויגש לו ויאכל", "ויגש וישק לו וירח את ריח בגדי".

ובהמשך הפסוק: "ויברכוהו ויאמר לו ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'" ובמדרש רבה על פסוק זה: (ב"ר פס"ה) ריח בני הוא ריח קרבת, ותפילות במקום תמידים, שעיקר זכות הברכה היתה ע"י התפילה.

"ועתה שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה" (כ"ז מ"ג) לכאורה תיבת "לך" מיותרת, אולם אפ"ל, שיחד עם כך שהצטווה לברוח ללבן, יזכור את ה"לך" ה"אני", הנקודה הפנימית של האדם, נשמתו הקדושה, "כי עיקר עצמיות האדם מה שנקרא אצל האדם אני הוא הנשמה" וכמובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה כ"ב).

ונלמד התחזקות למעשה מכך גם מהמובא ב"תפארת שלמה" עה"פ "איש איש למטה", שכל אחד מישראל יש לו חשיבות מיוחדת, שהרי ראש לבית אבותם הוא – בהיותם מבני אברהם יצחק ויעקב אבותינו הקדושים. לזכור תמיד את ה"אני" פנימיות הנשמה בכל מקום וזמן.

ישנה דרך
סלולה
ובטוחה
גם
כשהמצב
סואן
ורועש
ונראה
כבלתי
עביר!

